

Seminarium w Warszawie

2014-01-03

ROZPOCZĘŁY SIĘ OGÓLNOPOLSKIE SEMINARIA DLA DZIENNIKARZY

Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska rozpoczęła 28 czerwca w Warszawie cykl seminariów dla dziennikarzy na temat obszarów Natura 2000, zrównoważonego rozwoju i ocen oddziaływania na środowisko. Następne spotkania planowane są w Gdańsku i Krakowie (wrzesień), w Poznaniu (październik) i we Wrocławiu (listopad).

W warszawskim seminarium wzięło udział blisko 30 dziennikarzy reprezentujących różnorodne media: radio, telewizję, prasę, media internetowe - i to nie tylko o profilu ekologicznym, ale i technicznym oraz samorządowym.

Dzięki finansowemu wsparciu programu szkoleń ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej ok. 130 dziennikarzy z całej Polski będzie miało możliwość poszerzyć swoją wiedzę, a także - w części warsztatowej - uzyskać odpowiedzi na wiele własnych pytań i wyjaśnić wątpliwości. A pytań, wątpliwości i kontrowersji Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 wciąż budzi немало.

Europejska Sieć Ekologiczna Natura 2000 ma swoje początki w 1992 roku i jej celem jest ochrona zagrożonych składników różnorodności biologicznej państw Unii Europejskiej. Opiera się na dwóch dyrektywach: ptasiej i siedliskowej. Sieć obejmuje ochroną nie tylko rzadkie i ginące gatunki czy siedliska - w skali Europy - ale również siedliska powszechnie jeszcze występujące, charakterystyczne dla 9 regionów biogeograficznych (alpejskiego, atlantyckiego, borealnego, kontynentalnego, ponańskiego, makaronezyjskiego - obejmującego Azory i Wyspy Kanaryjskie, - śródziemnomorskiego, stepowego i czarnomorskiego), które bez takiej ochrony wkrótce mogłyby zniknąć. Każde państwo miało obowiązek utworzenia obszarów zgodnie z określoną ogólnie listą referencyjną siedlisk i gatunków.

Wyznaczanie obszarów Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 w Polsce jest na ukończeniu. Wprawdzie przystępując pięć lat wcześniej do Unii Europejskiej zobowiązaliśmy się w Traktacie Akcesyjnym do bezzwłocznego utworzenia tej sieci, ale szło to bardzo opornie. Jedną z głównych przyczyn był brak rzetelnej inwentaryzacji przyrodniczej proponowanych miejsc - a podstawą są tu kryteria naukowe. Trzeba było też przeprowadzić weryfikację obszarów wcześniej zaproponowanych. Wysłana za czasów poprzedniego rządu lista obszarów Natura 2000 była mocno niepełna, niedokładna i Polsce groziła z tego powodu sprawa przed Europejskim Trybunałem Sprawiedliwości. Dziś takiej groźby już nie ma.

W październiku 2009 roku wysłano do Brukseli skompletowaną nową listę, ale w marcu br. podczas bilateralnego seminarium biogeograficznego z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej okazało się, że powinniśmy uzupełnić sieć o kilkadziesiąt obszarów siedliskowych i zmienić granice niektórych. Trwają prace w tym zakresie.

Obecnie Natura 2000 w Polsce obejmuje ok. 20% powierzchni kraju. Rozpoczęto przygotowywanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, bez czego nie będzie możliwe prawidłowe zarządzanie tymi obszarami.

Oceny oddziaływania na środowisko (wykonywane oczywiście nie tylko w związku z istnieniem obszarów Natura 2000) są ważnym instrumentem prewencyjnym, pozwalającym zapobiec powstawaniu strat w środowisku przyrodniczym. W odniesieniu do sieci umożliwiają rozpoznanie ewentualnych zagrożeń i uniknięcie ich w sytuacjach, gdy planowane inwestycje lub działalność gospodarcza mogłyby znacząco wpłynąć na gatunki i siedliska w obszarach naturalnych. Ocenę oddziaływania na środowisko nie zawsze trzeba przeprowadzać, natomiast trzeba podkreślić, że w przypadkach wątpliwych należy się kierować zasadą przezorności: jeżeli nie jest pewne, czy przedsięwzięcie może mieć na przyrodę znaczący wpływ czy nie, to należy założyć, że będzie miało i ocenę przeprowadzić.

Natomiast art. 34 ustawy o ochronie przyrody daje możliwość wykonania potencjalnie szkodliwej dla obszaru naturalnego inwestycji pod warunkiem, że zostanie udokumentowany brak innej możliwości (alternatywnego, korzystniejszego dla środowiska wariantu inwestycji), a za wykonaniem planowanych działań stoi nadrzędny interes publiczny. Wtedy jednak niezbędne jest wykonanie tzw. kompensacji przyrodniczych, czyli - w najszerszym rozumieniu - naprawienie szkód, np. przez odtworzenie w innym, specjalnie wyznaczonym miejscu zagrożonego siedliska, zalesienie, rekultywację gleb czy stworzenie ostoi dla zwierząt. I trzeba to zrobić przed rozpoczęciem inwestycji.

Są to zapisy zgodne z prawem unijnym, do którego przestrzegania jesteśmy zobowiązani.

Ogólnopolskie seminaria dla dziennikarzy zorganizowane przez Generalną Dyrekcję Ochrony Środowiska na temat obszarów Natura 2000, ocen oddziaływania na środowisko i zrównoważonego rozwoju mają na celu przekazanie przedstawicielom różnych mediów rzetelnych, aktualnych informacji na temat sieci Natura 2000 i ewentualnych możliwości podejmowania rozmaitych przedsięwzięć na tych i sąsiadujących z nimi terenach; co wolno, a czego na pewno nie wolno robić w obszarach sieci. Szczególnie interesująca jest podczas seminariów analiza konkretnych przypadków i omawianie, jak - zgodnie z prawem - szuka się kompromisów mogących pogodzić interesy inwestorów i przyrody, której walory musimy bezwzględnie chronić.

Oprócz pracowników merytorycznych z Generalnej Dyrekcji OŚ w każdym z seminariów biorą udział jako prelegenci przedstawiciele regionalnej dyrekcji ochrony środowiska z danego terenu oraz z Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad - instytucji, której działania na styku: inwestycje infrastrukturalne-przyroda są bardzo interesujące dla opinii publicznej i nagłaśniane przez media.